

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ സപ്തമസ്കന്ധേ ത്രയോദശോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ സപ്തമസ്കന്ധേ ത്രയോദശോധ്യായഃ ॥

നാരദ ഉവാച

കൽപസ്ത്യേവം പരിവ്രജ്യ ദേഹമാത്രാവശേഷിതഃ |
ഗ്രാമൈകരാത്രവിധിനാ നിരപേക്ഷശ്ചരേൻമഹീം || 1 ||

ബിഭൃയാദ് യദ്യസൗ വാസഃ കൗപീനാച്ഛാദനം പരം |
ത്യക്തം ന ദണ്ഡലിംഗാദേരന്യത് കിഞ്ചിദനാപദി || 2 ||

ഏക ഏവ ചരേദ് ഭിക്ഷുരാത്മാരാമോന്മീനപാശ്രയഃ |
സർവഭൂതസുഹൃച്ഛാന്തോ നാരായണപരായണഃ || 3 ||

പശ്യേദാത്മന്യദോ വിശ്വം പരേ സദസതോവ്യയേ |
ആത്മാനം ച പരം ബ്രഹ്മ സർവത്ര സദസൻമയേ || 4 ||

സുപ്തപ്രബോധയോഃ സന്ധാവാത്മനോ ഗതിമാത്മദൃക് |
പശ്യൻബന്ധം ച മോക്ഷം ച മായാമാത്രം ന വസ്തുതഃ || 5 ||

നാഭിനന്ദേദ് ധ്രുവം മൃത്യുമധ്രുവം വാസ്യ ജീവിതം |
കാലം പരം പ്രതീക്ഷേത ഭൂതാനാം പ്രഭവാപ്യയം || 6 ||

നാസച്ഛാസ്ത്രേഷു സജ്ജത
നോപജീവേത ജീവികാം |

വാദവാദാംസ്ത്യജേത് തർകാൻ -

പക്ഷം കം ച ന സംശ്രയേത് || 7 ||

ന ശിഷ്യാനനുബധ്നീത ഗ്രന്ഥാന്നൈവാഭ്യസേദ് ബഹുൻ |

ന വ്യാഖ്യാമുപയുഞ്ജീത നാരംഭാനാരഭേത് ക്വചിത് || 8 ||

ന യതേരാശ്രമഃ പ്രായോ ധർമഹേതുർമഹാത്മനഃ |

ശാന്തസ്യ സമചിത്തസ്യ ബിഭൃയാദുത വാ ത്യജേത് || 9 ||

അവ്യക്തലിംഗോ വ്യക്താർഥോ മനീഷ്യുൻമത്തബാലവത് |

കവിർമുകവദാത്മാനം സ ദൃഷ്ട്വാ ദർശയേന്നുണാം || 10 ||

അത്രാപ്യദാഹരന്തീമമിതിഹാസം പുരാതനം |

പ്രഹ്ലാദസ്യ ച സംവാദം മൂനേരാജഗരസ്യ ച || 11 ||

തം ശയാനം ധരോപസ്ഥേ കാവേർയാം സഹ്യസാനുനി |

രജസ്വലൈസ്തനൂദേശൈർനിഗൂഢാമലതേജസം || 12 ||

ദദർശ ലോകാൻവിചരൻ ലോകതത്ത്വവിവിത്സയാ |

വൃതോഽമാത്യേഃ കതിപയൈഃ പ്രഹ്ലാദോ ഭഗവത്പ്രിയഃ || 13 ||

കർമണാഽക്യതിഭിർവാചാ ലിംഗൈർവർണാശ്രമാദിഭിഃ |

ന വിദന്തി ജനാ യം വൈ സോഽസാവിതി ന വേതി ച || 14 ||

തം നത്യാഭ്യർച്യ വിധിവത് പാദയോഃ ശിരസാ സ്പൃശൻ |

വിവിത്സുരിദമപ്രാക്ഷീൻമഹാഭാഗവതോഽസുരഃ || 15 ||

ബിഭർഷി കായം പീവാനം സോദ്യമോ ഭോഗവാൻയഥാ |

വിത്തം ചൈവോദ്യമവതാം ഭോഗോ വിത്തവതാമിഹ |

ഭോഗിനാം ഖലു ദേഹോഽയം പീവാ ഭവതി നാൻയഥാ || 16 ||

ന തേ ശയാനസ്യ നിരുദ്യമസ്യ

ബ്രഹ്മൻ നു ഹാർഥോ യത ഏവ ഭോഗഃ |

അഭോഗിനോഽയം തവ വിപ്ര ഭേദഃ

പീവാ യതസ്തദ്വദ നഃ ക്ഷമം ചേത് || 17 ||

കവിഃ കൽപോ നിപുണദൃക് ചിത്രപ്രിയകഥഃ സമഃ |

ലോകസ്യ കുർവതഃ കർമ്മ ശേഷേ തദ്വീക്ഷിതാപി വാ || 18 ||

നാരദ ഉവാച

സ ഇത്ഥം ദൈത്യപതിനാ പരിപൃഷ്ടോ മഹാമുനിഃ |

സ്ഥയമാനസ്തമദ്യാഹ തദ്വാഗമ്യതയന്ത്രിതഃ || 19 ||

ബ്രാഹ്മണ ഉവാച

വേദേദമസുരശ്രേഷ്ഠ ഭവാൻ നന്വാർയസമ്മതഃ |

ഈഹോപരമയോർന്യുണാം പദാന്യധ്യാത്മചക്ഷുഷാ || 20 ||

യസ്യ നാരായണോ ദേവോ ഭഗവാൻഹൃദ്ഗതഃ സദാ |

ഭക്ത്യാ കേവലയാജ്ഞാനം ധൂനോതി ധ്യാന്തമർകവത് || 21 ||

അഥാപി ബ്രൂമഹേ പ്രശ്ന്നാംസ്തവ രാജന്യഥാശ്രുതം |

സംഭാവനീയോ ഹി ഭവാനാത്മനഃ ശുദ്ധിമിച്ഛതാം || 22 ||

തൃഷ്ണയാ ഭവവാഹിൻയാ

യോഗൈഃ കാമൈരപുരയാ |

കർമാണി കാർയമാണോഽഹം

നാനായോനിഷു യോജിതഃ || 23 ||

യദ്യുച്ഛയാ ലോകമിമം പ്രാപിതഃ കർമ്മഭിർഭ്രമൻ |

സ്വർഗാപവർഗയോർദ്വാരം തിരശ്ചാം പുനരസ്യ ച || 24 ||

അത്രാപി ദമ്പതീനാം ച
 സുഖായാൻയാപനുത്തയേ |
 കർമാണി കുർവതാം ദൃഷ്ട്വാ
 നിവൃത്തോഽസ്മി വിപര്യയം || 25 ||

സുഖമസ്യാത്മനോ രൂപം
 സർവേഹോപരതിസ്തനൂഃ |
 മനഃസംസ്पर्ശജാൻ ദൃഷ്ട്വാ
 ഭോഗാൻസ്വപ്സ്യാമി സംവിശൻ || 26 ||

ഇത്യേതദാത്മനഃ സ്വാർഥം സന്തം വിസ്മൃത്യ വൈ പുമാൻ |
 വിചിത്രാമസതി ദ്വൈതേ ഘോരാമാപ്നോതി സംസൃതിം || 27 ||

ജലം തദുദ്ഭവൈശ്ചരണം ഹിത്വാജേന്താ ജലകാമ്യയാ |
 മൃഗത്യുഷ്ണാമുപാധാവേദ് യഥാൻയത്രാർഥദൃക് സ്വതഃ || 28 ||

ദേഹാദിഭിർദൈവതന്ത്രരാത്മനഃ സുഖമീഹതഃ |
 ദുഃഖാത്യയം ചാനീശസ്യ ക്രിയാ മോഘാഃ കൃതാഃ കൃതാഃ || 29 ||

ആധ്യാത്മികാദിഭിർദുഃഖൈ -
 രവിമുക്തസ്യ കർഹിച്ചിത് |
 മർത്യസ്യ കൃഷ്ണോപനതൈ -
 രർഥൈഃ കാമൈഃ ക്രിയേത കിം || 30 ||

പശ്യാമി ധനിനാം ക്ലേശം ലുബ്ധാനാമജിതാത്മനാം |
 ഭയാദലബ്ധനിദ്രാണാം സർവതോഽഭിവിശങ്കിനാം || 31 ||

രാജതശ്ചൗരതഃ ശരത്രാഃ സ്വജനാത്പശുപക്ഷിതഃ |
 അർഥിഭ്യഃ കാലതഃ സ്വസ്ഥാനിത്യം പ്രാണാർഥവദ്ഭയം || 32 ||

ശോകമോഹഭയക്രാധ -

രാഗക്ലേശ്യശ്രമാദയഃ |

യൻമൂലാഃ സ്യുർനൃണാം ജഹ്യാത്

സ്പൃഹാം പ്രാണാർഥയോർബുധഃ || 33 ||

മധുകാരമഹാസർപൗ ലോക്യേസ്ഥിന്നോ ഗുരുത്തമൗ |

വൈരാഗ്യം പരിതോഷം ച പ്രാപ്താ യച്ഛിക്ഷയാ വയം || 34 ||

വിരാഗഃ സർവകാമേഭ്യഃ

ശിക്ഷിതോ മേ മധുവ്രതാത് |

കൃഷ്ണാപ്തം മധുവദ് വിത്തം

ഹത്യാപ്യന്യോ ഹരേത്പതിം || 35 ||

അനീഹഃ പരിതുഷ്ടാത്മാ യദ്യച്ഛോപനതാദഹം |

നോ ചേഷ്ഠയേ ബഹുഹാനി മഹാഹിരിവ സത്തുവാൻ || 36 ||

കുചിദൽപം കുചിദ് ഭൂരി ഭൂണേജ്ഞം സ്വാദ്യസ്വാദു വാ |

കുചിദ് ഭൂരിഗുണോപേതം ഗുണഹീനമുത കുചിത് || 37 ||

ശ്രദ്ധയോപഹൃതം ക്വാപി

കദാചിൻമാനവർജിതം |

ഭൂണേജ ഭുക്ത്വാഥ കസ്ഥിംശ്ചിദ്

ദിവാ നക്തം യദ്യച്ഛയാ || 38 ||

ക്ഷൗമം ദുകൂലമജിനം ചീരം വൽകലമേവ വാ |

വന്ധ്യേന്യദപി സമ്പ്രാപ്തം ദിഷ്ടഭുക് തുഷ്ടധീരഹം || 39 ||

കുചിച്ചയേ ധരോപസ്ഥേ തൃണപർണാശ്മഭസ്മസു |

കുചിത് പ്രാസാദപര്യങ്കേ കശിപൗ വാ പരേഷ്ഠയാ || 40 ||

കുചിത് സന്നാതോന്മുലിപ്താംഗഃ സുവാസാഃ സ്രഗ്വലങ്കൃതഃ |
രഥേഭാശൈശ്വരേ കുചപി ദിഗ്യാസാ ഗ്രഹവദ് വിഭോ || 41 ||

നാഹം നിന്ദേ ന ച സ്തുതമി
സ്വഭാവവിഷമം ജനം |
ഏതേഷാം ശ്രേയ ആശാസേ
ഉതൈകാത്മ്യം മഹാത്മനി || 42 ||

വികൽപം ജുഹുയാച്ചിത്തൗ
താം മനസ്സർഥവിഭ്രമേ |
മനോ വൈകാരികേ ഹുത്വാ
തന്മായായാം ജുഹോത്യനു || 43 ||

ആത്മാനുഭൂതൗ താം മായാം
ജുഹുയാത് സത്യഭൂമുനിഃ |
തതോ നിരീഹോ വിരമേത്
സ്വാനുഭൂത്യാത്മനി സ്ഥിതഃ || 44 ||

സ്വാത്മവൃത്തം മയേത്ഥം തേ സുഗുപ്തമപി വർണിതം |
വ്യപേതം ലോകശാസ്ത്രാഭ്യാം ഭവാൻ ഹി ഭഗവത്പരഃ || 45 ||

നാരദ ഉവാച
ധർമം പാരമഹംസ്യം വൈ മൂനേഃ ശ്രുത്വാസുരേശ്വരഃ |
പൂജയിത്വാ തതഃ പ്രീത ആമന്തർയ പ്രയയൗ ഗൃഹം || 46 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യം സംഹിതായാം
സപ്തമസ്കന്ധേ യുധിഷ്ഠിരനാരദസംവാദേ യതിധർമേ
ത്രയോദശോധ്യായഃ ||